

Pro sociální zabezpečení v Evropské unii budou od května platit nová pravidla

Dávky v nemoci, nezaměstnanosti a pro rodiny s dětmi, důchody i nároky související se zdravotní péčí se budou řídit novými předpisy Evropské unie (EU). Konkrétně půjde o **Nařízení** Evropského parlamentu a Rady ES č. **883/2004** z 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a **Nařízení** Evropského parlamentu a Rady ES č. **987/2009** ze 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004. Nová legislativa bude účinná **od 1. května 2010**. Zjednodušeně řečeno **upraví sociální nároky lidí, kteří se pohybují mezi členskými státy EU** z pracovních, rodinných nebo jiných důvodů, dočasně či trvale. Nařízení mají přispět k **posílení volného pohybu osob** a zároveň sloužit jako **nástroj ochrany jejich práv**.

Cílem členských zemí EU bylo především **zjednodušit a modernizovat stávající pravidla pro koordinaci sociálního zabezpečení**, doplnit v nich některé chybějící právní normy a zohlednit v nich nedávné rozsudky Soudního dvora Evropských společenství. Nová nařízení se řídí **principy rovnosti zacházení** (členské státy nemohou vyhradit přístup k dávkám pouze svým občanům), **aplikace právního řádu jediného státu** (každá migrující osoba je pojištěna pouze v jednom z členských států, zpravidla tam, kde pracuje), **sčítání dob pojištění** (pokud je nárok na dávku podmíněn získáním minimální doby pojištění, zohlední se i doby pojištění získané v ostatních státech EU), a **zachování nabytých práv - export dávek** (pokud osoba získá na určitou dávku nárok, nelze ji přestat poskytovat pouze proto, že se odstěhovala do jiného státu). Právní předpisy Evropské unie nenahrazují národní legislativu, jsou však přímo závazné a systémy sociálního zabezpečení členských států koordinují.

Změna se mj. dotkne **úhrad mezi institucemi členských států za zdravotní péči poskytnutou v jiném státě**, než tam, kde má klient pojištění. Díky přesně stanoveným lhůtám by se mělo fungování systému výrazně urychlit. K tomu by měla přispět rovněž **elektronická výměna informací mezi institucemi** v různých členských státech, na kterou by měly postupně přecházet. Měla by mimo jiné výrazně zrychlit a zpřehlednit postup u vyřizování žádostí klientů o sociální dávky.

Nová nařízení rovněž **rozšiřují možnosti hledání práce v jiném státě EU, než kde je nezaměstnaný evidován a pobírá dávky v nezaměstnanosti**. Dobu poskytování dávky v nezaměstnanosti ze strany státu posledního zaměstnání je možné nově rozšířit až na 6 měsíců. Kromě toho by nezaměstnaný měl dostávat dávku přímo, nikoliv prostřednictvím úřadu práce hostitelské země, jak tomu bylo doposud. Úplně poprvé se v právní úpravě této oblasti objevují **nástroje na vymáhání přeplatků na dávkách a na vymáhání pojistného**, které dosud členským státům EU chyběly.

Nová nařízení **nahradí stávající právní úpravu**, která byla v **Nařízeních Rady Evropského hospodářského společenství č. 1408/71 a č. 574/72**. Členské státy EU na nich pracovaly řadu let a jejich dokončení se dá považovat za **jeden z úspěchů českého předsednictví v Radě EU**.

Štěpánka Filipová
tisková mluvčí